

Motion (MP) (V) - Inför modellen "Sluta skjut" i Linköping, svar

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen bedöms vara besvarad med hänvisning till vidtagna åtgärder.

Ärende

I en motion från Miljöpartiet och Vänsterpartiet från 2021-02-09 finns förslag på att införa arbetssättet Gruppvåldsintervention (GVI) i Linköping. Metoden har tillämpats i Malmö under benämningen "Sluta skjut". Efter tre år av genomförd verksamhet i Malmö har en effektutvärdering visat på att antalet fall av skjutningar och sprängningar och grovt våld utförda av personer med koppling till kriminella grupper minskat med 18 % även om minskningen kan bero på flera orsaker. Linköpings kommun har genom sin kommundirektör uttalat att Linköpings kommun har en positiv inställning till att delta i en sådan samverkan tillsammans med övriga brottsförebyggande samhällsaktörer. Ett införande av metoden skulle kunna underlättas av den länsövergripande brottsförebyggande styrgruppen *Östergötland tillsammans mot brott* som nu etablerats och i vilken Linköpings kommun är representerad av kommundirektören. Vid samråd med Polismyndigheten uttalas en försiktigt positiv inställning till metoden men man behöver avvakta myndighetens bedömda prioriteringar. De lokala förutsättningarna för GVI i Linköping behöver bedömas och kommunens huvudsakliga fokus innebär att kunna erbjuda lösningar för de individer som vill lämna kriminella miljöer och grupperingar.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Motion (MP) (V) - Inför modellen "Sluta skjut" i Linköping, svar, 2022-04-22

Bilaga - Motionen

Bakgrund

I en motion från Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet föreslås ett införande av modellen ”Sluta skjut” i Linköping med förebild från Malmö stad och ett antal våldsutsatta amerikanska och europeiska städer. Det övergripande målet är att hindra utvecklingen av det ökande grova våldet med skjutvapen som kan kopplas till våldsdrivande grupper, så kallade GMI-skjutningar (från Group member involved). Införandet i Malmö var en långsiktig satsning för ökad trygghet och en minskning av de resurser som olika samhällsaktörer behöver avsätta för hantering av grovt våld med skjutvapen. Man förväntade sig i Malmö även en minskning av det grova våldet på kort sikt.

En viktig del av metoden är interventionsmöten, även kallade ”Call-in” till vilka personer med kopplingar till våldsdrivande grupper (dock inte ledare) som samtidigt har skyddstillsyn via Kriminalvården kallas. Polis närvarar också vid mötena. Vid mötena klargörs det för deltagarna att de samverkande brottsförebyggande samhällsaktörerna inte kommer att tolerera grovt våld och att konsekvenserna blir samordnade kännbara insatser mot de kriminella grupperna. Samtidigt ska det erbjudas stöd för den som vill lämna kriminaliteten.

I en effektutvärdering i form av en FoU-rapport (2021:2) från Malmö universitet beskrivs metoden och dess effekter. Under de första 22 månaderna av undersökningsperioden som föregick ”Sluta skjut” inträffade totalt 97 skjutningar, i snitt 4.41 skjutningar per månad. Under 16-månadersperioden som följde efter genomförandet av det första call-in var motsvarande siffra 3.3 vilket är en minskning med 25 procent. I de fall det fanns en koppling till kriminella grupper minskade från 2,82 till 2,31 GMI-skjutningar i månaden vilket motsvarar en minskning om 18 procent. Antalet skjutningar per månad varierade under den studerade perioden. Det genomsnittliga antalet döda och skadade minskade under den studerade perioden.

I effektutvärderingen uttrycker författarna dock att resultaten bör tolkas med försiktighet då resultatet inte med säkerhet kan kopplas till ”Sluta skjut” även om metoden åtminstone delvis kan bidragit till minskningen av antalet skjutningar. Samtidigt var antalet skjutningar i en nedåtgående trend i Malmö redan när metoden implementerades.

Parallellt med projektperioden för ”Sluta skjut” genomförde Polisen en nationell särskild händelse som benämndes *Operation Rimfrost*. Insatsen som varade i sex månader hade samma mål men ett annat angreppssätt jämfört med ”Sluta skjut”. Stora beslag av narkotika, vapen och sprängmedel samt inkapacitering av grovt kriminella individer gjordes under tiden insatsen pågick. Covid-19 hade från och med mars 2020 också en påverkan av brottsutvecklingen på olika sätt, vilket man också pekar man på i

utvärderingen. En etablerad avhopparverksamhet fanns också i Malmös kommunala organisation.

Trots tveksamheterna när det gäller resultaten i Malmö kan det efter noggrann övervägande av de lokala förutsättningarna i Linköping och de övriga kommunerna i länet finnas skäl att anta att det kan vara värt att prova strategin GVI för att hantera och kanske motverka en negativ utveckling när det gäller det allra grövsta våldet. Detta förutsätter dock en samverkan mellan brottsförebyggande samhällsaktörer på olika nivåer. Länsstyrelsens brottsförebyggande samordningsfunktion, Polismyndigheten och Kriminalvården (Frivården) men också civilsamhället är här viktiga. Kommunens fokus är i sammanhanget i första hand att erbjuda möjligheter för kriminella individer att lämna de kriminella miljöerna. I kommunen pågår nu ett arbete för att utveckla avhopparverksamhet.

Den av Polismyndigheten och Länsstyrelsen initierade länsövergripande styrgruppen *Östergötland tillsammans mot brott* (ÖTMB) har tillsammans med länets kommuner startat ett arbete för att underlätta införande av kunskapsbaserade och evidensbaserade nya metoder i syfte att förebygga brott GVI skulle kunna vara en av dessa metoder, men förutsättningarna är även här att en fungerande avhopparverksamhet är en prioritet. En arbetsgrupp som hör till beredningsgruppen för ÖTMB har fått i uppdrag av styrgruppen att arbeta med detta fokus, i vilken säkerhetsstrateger från Linköpings kommun kommer att delta.

Ekonomiska konsekvenser

Metoden GVI kan om genomförandet är lyckat minska mänskligt lidande såväl som samhällskostnader för både rättsvårdande myndigheter, kommunen, fastighetsägare, näringsliv och allmänhet.

Kommunala mål

Ett attraktivt och tryggt Linköping.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

En överväldigande majoritet av de som döms för grova våldsbrott är män men insatser som minskar det dödliga våldet kan påverka upplevelsen av trygghet hos både kvinnor och män.

Samråd

Enligt Polisområde Östergötlands brottsförebyggande samordnare ställer sig Polisområdet avvaktande positiv till en GVI-satsning, då modellen kan förväntas ha god effekt, men är samtidigt krävande i fråga om resurstid och

samverkan mellan involverade parter. Till detta kommer frågan om nationellt finansieringsstöd, som kommer att prioriteras på just nationell nivå, där många andra områden i landet har situationer som är mer alarmerande än vår.

Östergötlands län är, enligt polisen, inte fritt från problembilden GVI riktar sig mot, men man ser behov av att förarbeta frågan för att kunna omhänderta resultatet/avhoppare som förväntas följa av ett GVI-arbete i den takt och mening metoden förutsätter. Alla delar är inte på plats i dag. En uppstart i begränsad form kan försvåra en fullskalig implementering i det senare skede, menar polisens brottsförebyggande samordnare.

Gängproblematiken i Östergötland är ett problemområde som vi ska arbeta aktivt mot tillsammans och GVI kan mycket väl vara rätt koncept att följa, men vi bör först identifiera vilka beståndsdelar vi har och saknar, då vissa delar är avgörande för dess framgång. Polisen förordar alltså fortsatt diskussion under hösten och involvering av fler aktörer än polis, länsstyrelse och kommuner i länet.

Vid samråd med den brottsförebyggande samordnaren på Länsstyrelsen Östergötland framgick att ÖTMB kan underlätta införande av nya metoder och arbetsätt i samverkan, exempelvis GVI. Länsstyrelsen vill gärna verka och arbeta vidare för införande av metoder som motverkar gängkriminalitet och att denna fråga kan föras vidare i samverkan mellan Länsstyrelsen, Kriminalvården och Polismyndigheten samt länets kommuner.

Samråd har skett med politisk sekreterare för Moderaterna.

Uppföljning och utvärdering

Frågan om GVI och andra arbetsätt kommer att följas upp fortlöpande i det regionala brottsförebyggande rådet (Regbrå) samt ÖTMB:s beredningsgrupp då metoden bygger på samverkan mellan olika aktörer varav flera verkar även på regional nivå. Fokus här ligger under den första fasen på att arbeta med två prioriterade frågor, avhopparverksamhet och motorburen ungdom.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Motionärerna